

การประยุกต์ทฤษฎีแผนงานเพื่อประเมินแนวทางการกำหนดและ ประเมินผลแผนงานและโครงการตามพระราชบัญญัติสภาองค์กร ชุมชน พ.ศ.2551*

ว่าที่ร้อยตรี อนันต์ สิทธิวัฒนานนท์**

บทคัดย่อ

จากการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานของ Rossi, Freeman และ Lipsey (1999) ในการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 (พระราชบัญญัติฯ) พบว่าเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ ประกอบด้วย เนื้อหาสาระตามทฤษฎีกระบวนการและเนื้อหาสาระตามทฤษฎีผลกระทบ โดยเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ ตามทฤษฎีกระบวนการมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วนคือ (1) เนื้อหาสาระตามแนวคิดแผนขององค์การ และ (2) เนื้อหาสาระตามแนวคิดแผนการให้บริการ ซึ่งการประกอบกันขององค์ประกอบที่สำคัญสองส่วนในข้างต้นนั้น มุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ ตามทฤษฎีผลกระทบที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน ที่ส่งผลต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ตามลำดับคือ (1) เนื้อหาสาระตามแนวคิดผลผลิต และ (2) เนื้อหาสาระตามแนวคิดผลลัพธ์

นอกจากนี้ ควรได้มีการนำเอาเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานในข้างต้นไปใช้ประเมินแนวทางการกำหนดและประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนตามพระราชบัญญัติฯ ตามที่บทความนี้ได้เสนอแนวทางไว้

คำสำคัญ: พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ทฤษฎีแผนงาน นโยบายสาธารณะ

* บทความนี้เป็นบทความวิจัยที่ปรับปรุงมาจากรายงานการวิจัย เรื่อง “ทฤษฎีโครงการของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551” ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

** สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
อีเมล: anan.nida@gmail.com

Application of Program Theory to Assess Guidelines for Determination and Evaluation of Programs and Projects in Accordance with the Community Organization Council Act B.E. 2551*

Acting Sub Lt. Anan Sittiwattananon**

Abstract

In this research, the application of program theory by Rossi, Freeman, and Lipsey (1999) to the analysis of the substance of the Community Organization Council (COC) Act B.E. 2551 (C.E. 2008) shows that the Act consists of two major components: (1) the substance of the Act in accordance with an organization plan concept; and (2) the substance of the Act in accordance with a service utilization plan concept. These two components aim to build the substance of the COC Act B.E. 2551 in accordance with an impact theory. The expected results would contain two major elements with domino effects as follows: (1) the substance of COC Act B.E. 2551 in accordance with an output concept; and (2) the substance of COC Act B.E. 2551 in accordance with an outcome concept.

Furthermore, the results of the research should improve the performance of the substance of the Act as the results are derived from an analysis employing program theory application to assess guidelines for determining and evaluating the programs and projects of the COC. Also, the guidelines of this research paper may prove beneficial in terms of the development of the COC.

Keywords: Community Organization Council Act B.E.2551, program theory, public policy

* This research paper is developed from the research report "The Program Theory of Community Organization Council Act B.E. 2551", funded by Suan Sunandha Rajabhat University.

** Police Administration Program, Department of Social Sciences, Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University.

E-mail: anan.nida@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่รองรับบทบัญญัติ มาตรา 66 และมาตรา 67 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งรับรอง สิทธิของบุคคลที่รวมตัวกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น และชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ในอันที่จะอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และ มีส่วนร่วมในการจัดการการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กร ชุมชน พ.ศ.2551 ได้บัญญัติรับรู้และรับรองลักษณะของการที่บุคคลรวมตัวกันเป็นชุมชนท้องถิ่น และสภาองค์กรชุมชนว่า ผู้แทนชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมในแต่ละหมู่บ้านซึ่งได้จด แจกการจัดตั้งไว้กับผู้ใหญ่บ้าน และผู้แทนชุมชนอื่นในตำบลซึ่งได้จดทะเบียนการจัดตั้งไว้กับกำนัน หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานครแล้วแต่กรณี อาจประชุมปรึกษากันจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลขึ้นสภาหนึ่ง ในแต่ละตำบลและในแต่ละเขต ของกรุงเทพมหานคร (Bunyasopak, Charoenpanich & Bunyasopak, 2009: 1) เพื่อทำ หน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรชุมชนอนุรักษ์ ฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีของชุมชนและของชาติ คุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ร่วมมือ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือความต้องการของ ประชาชนเพื่อนำไปพิจารณาจัดทำแผนการพัฒนา จัดเวทีปรึกษาหารือเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม ร่วมของประชาชน ในการให้ข้อคิดเห็นต่อการดำเนินแผนงานหรือกิจกรรมขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน สนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน (Community Organizations Development Institute, 2010) รวมทั้งส่งผู้แทนของสภาองค์กรชุมชนตำบลของตนไปร่วมประชุมในที่ประชุมระดับจังหวัดของ สภาองค์กรชุมชนตำบลของตนเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาจังหวัด เสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนา จังหวัดและสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสภาองค์กรชุมชนตำบลในจังหวัดของตนเอง ก่อนที่ทาง ที่ประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลของตนจะส่งผู้แทนไปร่วมประชุมในระดับ ชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อร่วมกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งและ การพัฒนาสภาองค์กรชุมชนตำบล ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ และกฎหมาย และบริการสาธารณะ และสรุป ปัญหาที่ประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ ประสบ และให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพื่อเสนอต่อคณะ รัฐมนตรีพิจารณาสั่งการต่อไป (National Assembly of Tambon Community Organization

Councils, 2010: 1) ซึ่งจากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 เป็นนโยบายสาธารณะหรือเครื่องมือทางกฎหมายที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนและเสริมสร้างประชาธิปไตยในระดับฐานราก

อย่างไรก็ตาม จากการที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาวิจัยและติดตามเกี่ยวกับเรื่องพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 มาเป็นระยะเวลากว่า 3 ปี ก็พบว่า ตลอดระยะเวลาของการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ยังไม่เคยได้มีการศึกษาวิจัยพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 โดยใช้แนวคิดทฤษฎีแผนงาน (program theory) ซึ่งเป็นแนวคิดที่สำคัญและได้รับความสนใจจากวงวิชาการนโยบายสาธารณะและการประเมินผลมานานแต่อย่างใด ทั้ง ๆ ที่ทฤษฎีแผนงานนั้นมีประโยชน์เป็นอย่างมากในการช่วยทำให้เห็นถึงบทบาทของแผนงานต่อการแก้ไขปัญหาและสร้างผลการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นแก่สังคม ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาทฤษฎี การกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของคำถามวิจัยประเมินผล รวมทั้งองค์ความรู้ที่พัฒนาจากทฤษฎีแผนงานจะเป็นพื้นฐานในการจัดทำแผนงานในอนาคต และหากทฤษฎีแผนงานได้รับการสะสมมากเข้าก็จะเป็นที่มาของกรอบแนวคิดในการดำเนินนโยบายและแผนงานในยุคต่อไปเหมือนดังที่สังคมตะวันตกหรือประเทศที่พัฒนาได้กระทำไว้ (Getsuwan, 2010: 123) ซึ่งการที่ยังไม่เคยได้มีการศึกษาวิจัยพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 โดยใช้แนวคิดทฤษฎีแผนงาน ย่อมหมายถึง การที่ยังไม่เคยได้มีการดำเนินการสะสมองค์ความรู้ในเรื่องทฤษฎีแผนงานที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่เป็นนโยบายสาธารณะด้านการพัฒนาชุมชนที่สำคัญนโยบายหนึ่งของประเทศไทย และยังไม่เคยได้มีการนำเอาองค์ความรู้ในเรื่องทฤษฎีแผนงานมาประยุกต์ใช้ในการประเมินแนวทางการกำหนดและประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ทั้งในระดับภาพรวมทั้งประเทศ และระดับพื้นที่ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการเสียโอกาสในการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านนโยบายสาธารณะและการพัฒนาการบริหารกิจการสภาองค์กรชุมชนอย่างน่าเสียดาย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยตัดสินใจดำเนินการศึกษาวิจัยการประยุกต์ทฤษฎีแผนงานเพื่อประเมินแนวทางการกำหนดและประเมินผลแผนงานและโครงการตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 โดยผู้วิจัยเชื่อว่า ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะช่วยเพิ่มพูนองค์ความรู้ในเรื่องทฤษฎีแผนงาน โดยเฉพาะในนโยบายหรือแผนงานด้านการพัฒนาชุมชน ซึ่งยังบกพร่องอยู่มากในวงวิชาการนโยบายสาธารณะของประเทศไทย รวมทั้งผู้วิจัยยังเชื่อว่า ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ประเมินแนวทางการกำหนดและประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.

2551 ซึ่งจะช่วยทำให้การบริหารกิจการสภาองค์กรชุมชนมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
อันจะนำไปสู่การทำให้สภาองค์กรชุมชนและชุมชนต่าง ๆ มีความเข้มแข็งสามารถจัดการตนเอง
ได้อย่างยั่งยืน และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ สร้างระบอบประชาธิปไตย และระบบ
ธรรมาภิบาลในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานในการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติ
สภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551
2. เพื่อจัดทำแนวทางการนำเอาเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551
ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานไปใช้ประเมินแนวทางการกำหนด
และประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนตาม
พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 โดย
การประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงาน (program theory) ของ Rossi, Freeman และ Lipsey (1999)
และแนวทางการนำเอาเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ ในข้างต้น ไปใช้ประเมินแนวทางการ
กำหนดและประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กร
ชุมชนตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยเชื่อว่าการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. **ระดับนโยบาย** ที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล สถาบันพัฒนา
องค์กรชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย สามารถนำเอาข้อมูลและผล
การศึกษาจากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการประเมินแนวทางการกำหนดและประเมิน
ผลแผนงาน และโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนตามพระราชบัญญัติ
สภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ในระดับภาพรวมทั้งประเทศ

2. **ระดับปฏิบัติการ** เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนในระดับพื้นที่ต่าง ๆ สภาองค์กรชุมชนตำบล และสำนักงานภาคของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สามารถนำเอาข้อมูลและผลการศึกษาจากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการประเมินแนวทางการกำหนดและประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ในระดับพื้นที่

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีวิจัย

วิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research)

กระบวนการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการในการวิจัยซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. **เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปฐมภูมิ (primary source) และทุติยภูมิ (secondary source)** ที่สำคัญจากเอกสารประเภทต่าง ๆ ดังนี้ 1) กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ 2) รายงานการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติในการประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ... 3) รายงานการวิจัย 4) คู่มือ 5) รายงานผลการดำเนินงาน 6) หนังสือ

2. **ตรวจสอบข้อมูล** โดยผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) โดยนำเอาข้อมูลที่ได้จากเอกสารประเภทต่าง ๆ ในข้อที่ 1 มาเปรียบเทียบกันว่าเหมือนหรือสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์มีความถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

3. **วิเคราะห์ข้อมูล** โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อมุ่งตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

4. **เปิดเวทีวิพากษ์ผลการวิจัย** โดยผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยไปนำเสนอในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการตามกติกาที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล ครั้งที่ 2/2558 เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2558 ณ ห้อง 204 ชั้น 2 อาคารสยามบรมราชกุมารี สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ซึ่งการประชุมในครั้งนี้มีแกนนำของสภาองค์กรชุมชนในระดับชาติ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 และขับเคลื่อนการดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ เข้าร่วมเป็นจำนวนมากถึง 30 คน ทั้งนี้ เพื่อให้คณะบุคคลเหล่านี้รับฟังและวิพากษ์ผลการวิจัย ซึ่งหลังจากนั้นผู้วิจัยก็ได้นำเอาข้อมูลที่ได้จากการวิพากษ์ผลการวิจัยมาปรับปรุงและเพิ่มเติมงานวิจัยให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้นในที่สุด

ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือ ทฤษฎีแผนงาน (program theory) ทั้งนี้ ทฤษฎีแผนงานเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากวงวิชาการนโยบายสาธารณะและการประเมินผลมานาน โดยจุดเริ่มต้นของความสนใจในประเด็นนี้นั้น อาจกล่าวได้ว่ามาจากผลงานของ Suchman ในปี ค.ศ.1967 ที่ได้อธิบายถึงเรื่องทฤษฎีแผนงานไว้ โดยเฉพาะในเรื่องความล้มเหลวของแผนงาน 2 รูปแบบคือ 1) ความล้มเหลวในการนำไปปฏิบัติ (implementation failure) ซึ่งหมายถึงความล้มเหลวของแผนงานอันเนื่องมาจากการที่แผนงานไม่สามารถนำกิจกรรมที่ตั้งใจไปปฏิบัติได้ และ 2) ความล้มเหลวในเชิงทฤษฎี (theory failure) ที่หมายถึง ความล้มเหลวของแผนงานอันเนื่องมาจากการที่กิจกรรมของแผนงานไม่สามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาได้ ซึ่งหลังจากการเผยแพร่ของผลงานชิ้นนี้ ก็มีผลงานที่กล่าวถึงทฤษฎีแผนงานโดยตรงออกมาอีกหลายชิ้น โดยเฉพาะทางด้านการศึกษาประเมินผลนโยบายสาธารณะ (Getsuwan, 2010: 127) จนปัจจุบันมีผลงานที่ประกอบเข้าเป็นองค์ความรู้ในเรื่องทฤษฎีแผนงานเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ทฤษฎีแผนงานเป็นองค์ความรู้ที่กำลังทวีความสำคัญและเป็นที่สนใจของวงวิชาการนโยบายสาธารณะและการประเมินผลมากขึ้นเรื่อย ๆ

ความหมายของทฤษฎีแผนงาน

ได้มีนักวิชาการทั้งต่างประเทศและในประเทศให้ความหมายของทฤษฎีแผนงานไว้อย่างแตกต่างกันหลากหลาย ดังนี้

Bickman (1989 cited in Getsuwan, 2012: 57) ได้นิยามความหมายของทฤษฎีแผนงานหรือทฤษฎีโครงการว่า “ทฤษฎีแผนงานเป็นการสร้างตัวแบบที่มีเหตุผลและน่าฟัง เพื่ออธิบายว่าโครงการหนึ่ง ๆ จะก่อให้เกิดผลอย่างไรบ้าง”

Chen (1990: 43) ได้ให้ความหมายของทฤษฎีแผนงานว่าเป็น “การกำหนดสิ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา สิ่งอื่น ๆ ที่สำคัญที่อาจคาดการณ์ได้ และคำอธิบายว่าเป้าหมายและผลกระทบต่าง ๆ เหล่านี้ อาจเกิดขึ้นได้อย่างไร”

Rossi, Freeman, และ Lipsey (1999: 78) ได้นิยามความหมายของทฤษฎีแผนงานว่าเป็น “ชุดของฐานคติเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างแผนงานกับผลประโยชน์ทางสังคม ซึ่งทฤษฎีแผนงานมักถูกคาดหวังในการนำมาใช้เพื่อสร้างและเลือกกลยุทธ์และกลวิธีของแผนงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนงานที่ได้กำหนดไว้”

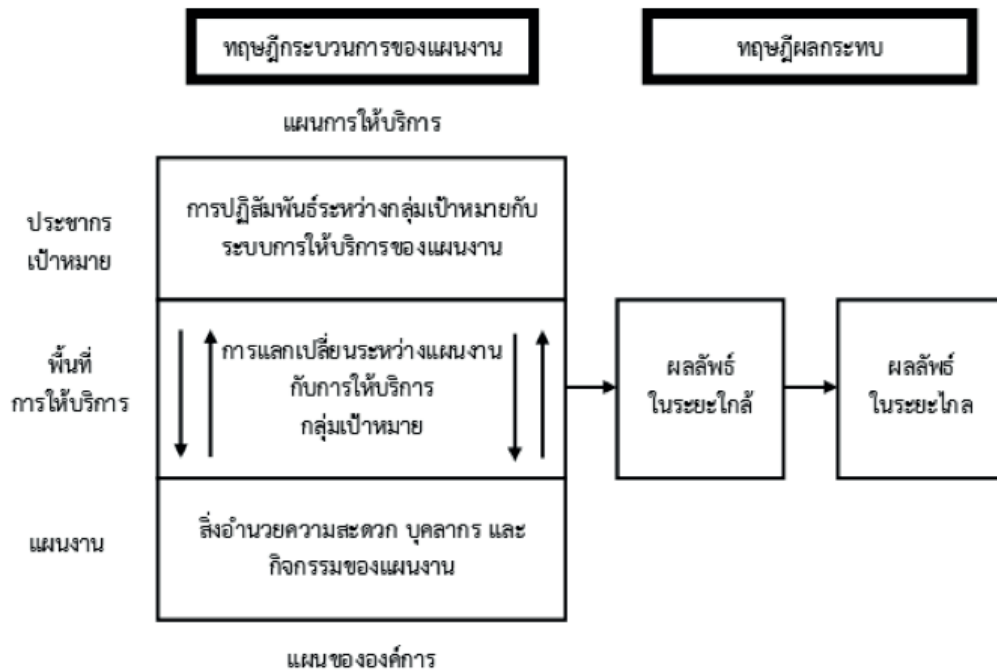
สุวิมล ว่องวานิช (Wongwanich, 2009: 13) ได้ให้คำนิยามของคำว่า ทฤษฎีแผนงานหรือทฤษฎีโปรแกรมว่าหมายถึง “ชุดของข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินการในโปรแกรมซึ่งทำให้สังคมได้ประโยชน์ โดยการสร้างกลยุทธ์ (strategy) ในการทำงานของโปรแกรม เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนด สิ่งที่อยู่ในทฤษฎีโปรแกรมจะมีส่วนของทฤษฎีผลกระทบ (impact theory) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการกระทำของโปรแกรม และทฤษฎีกระบวนการ (process theory) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแผนงานขององค์กรและแผนการใช้ประโยชน์จากบริการ”

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ (Getsuwan, 2010: 123) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีแผนงานหรือทฤษฎีโครงการ (program theory) คือ “ตัวแบบที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทของโครงการต่อการแก้ไขปัญหาและสร้างผลการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นแก่สังคม”

ทั้งนี้ ทฤษฎีแผนงานควรที่จะมีความสัมพันธ์กับทฤษฎีทางสังคมศาสตร์อย่างใกล้ชิด เพราะทฤษฎีแผนงานที่ดีที่สุดหรือพึงปรารถนามากที่สุดนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ หรืออย่างน้อยก็ต้องมีความสัมพันธ์กับทฤษฎีทางสังคมศาสตร์หรืองานวิจัยที่มีอยู่ก่อน หรือถ้ากรณีที่อาจยังไม่มีทฤษฎีทางสังคมศาสตร์หรืองานวิจัยที่ทำมาก่อน ทฤษฎีแผนงานก็อาจสร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากประสบการณ์ การสังเกต หรือการทำวิจัยบุกเบิกก็ได้ (Getsuwan, 2012: 57)

องค์ประกอบของทฤษฎีแผนงาน

Rossi, Freeman และ Lipsey (1999) ได้อธิบายว่า ทฤษฎีแผนงานประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ แผนขององค์กร แผนการให้บริการ และทฤษฎีผลกระทบ (การรวมกันของแผนขององค์กรและแผนการให้บริการ เรียกว่า ทฤษฎีกระบวนการ) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า หากแบ่งองค์ประกอบของทฤษฎีแผนงานออกเป็น 2 ส่วนคือ ทฤษฎีกระบวนการ (ทฤษฎีกระบวนการ ประกอบด้วย แผนขององค์กรและแผนการให้บริการ) และทฤษฎีผลกระทบ น่าจะทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและการนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยมากกว่า จึงได้ดำเนินการแบ่งองค์ประกอบของทฤษฎีแผนงานออกเป็น 2 ส่วน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1. องค์ประกอบของทฤษฎีแผนงาน

ที่มา: ประยุกต์จาก Rossi, Freeman และ Lipsey (1999: 99)

จากภาพที่ 1 สามารถอธิบายสาระสำคัญของแต่ละองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบได้ ดังนี้

ทฤษฎีกระบวนการ (process theory) ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วนคือ

แผนขององค์การ (organization plan) คือแผนในการรวบรวมและจัดสรรทรัพยากร และแผนการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างและรักษาระบบการให้บริการ โดยแผนขององค์การจะมีฐานคติและการคาดหมายเกี่ยวกับสิ่งที่แผนงานต้องกระทำเพื่อที่จะทำให้เกิดการติดต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับแผนงานในการมุ่งสร้างการเปลี่ยนแปลงที่พึงปรารถนาต่อสถานะทางสังคม โดยแผนขององค์การจะมีความเชื่อมโยงกับเรื่องการจัดการแผนงาน ครอบคลุมถึงหน้าที่และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกคาดหวังให้ดำเนินการของแผนงาน รวมไปถึงบุคลากรงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วย

แผนการให้บริการ (service utilization plan) คือแผนในการให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายของแผนงาน ทั้งนี้ แผนการให้บริการจะมีฐานคติและการคาดหมายเกี่ยวกับลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับการให้บริการของแผนงาน โดยพยายามทำความเข้าใจลำดับของเหตุการณ์ที่ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายปฏิสัมพันธ์กับระบบการให้บริการของแผนงานที่จัดเตรียมไว้

ทฤษฎีผลกระทบ (impact theory) คือผลกระทบหรือผลประโยชน์ทางสังคมที่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายของแผนงาน อันเกิดขึ้นจากการนำแผนงานไปปฏิบัติ โดยทฤษฎีผลกระทบนั้นเป็นทฤษฎีเชิงสาเหตุและผล (causal theory) มุ่งอธิบายถึงตรรกะหรือลำดับของเหตุและผลของแผนงานว่า การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของแผนงานได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางสังคมที่พึงปรารถนาได้อย่างไร

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้ง 2 ส่วนคือ แผนขององค์การกับแผนการให้บริการ เมื่อประกอบกันจะกลายเป็นทฤษฎีกระบวนการ และเมื่อประกอบเข้ากับอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งก็คือทฤษฎีผลกระทบ ก็จะรวมกันกลายเป็นทฤษฎีแผนงานในที่สุด โดยฐานคิดของทฤษฎีแผนงานนั้นจะมองว่า แผนงานเป็นตัวแปรอิสระที่เมื่อนำเอาไปปฏิบัติแล้วจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบทางสังคม ซึ่งเป็นตัวแปรตามตามมานั่นเอง

โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดเรื่องทฤษฎีแผนงานของ Rossi, Freeman และ Lipsey (1999) ในข้างต้น มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบหรือแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ก่อนที่จะนำเอาเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานดังกล่าว มาทำการศึกษาวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อจัดทำแนวทางการนำเอาเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ ไปใช้ประเมินแนวทางการกำหนดและประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยของบทความนี้ประกอบไปด้วยเนื้อหาในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1: เพื่อประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานในการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่ เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามทฤษฎีกระบวนการ เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามทฤษฎีผลกระทบ และเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามทฤษฎีแผนงาน โดยสามารถพิจารณารายละเอียดในแต่ละหัวข้อได้ ดังนี้

เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ตามทฤษฎี
กระบวนการ (process theory)

ตามทฤษฎีแผนงานของ Rossi, Freeman และ Lipsey (1999) ทฤษฎีกระบวนการ เกิดขึ้นจากการประกอบกันระหว่างแผนขององค์กรกับแผนการให้บริการ โดยทฤษฎีกระบวนการทำหน้าที่เป็นตัวแปรอิสระ (independent variable) ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบทางสังคมที่พึงปรารถนา ซึ่งก็คือ ทฤษฎีผลกระทบ (impact theory) ของแผนงานอันเป็นตัวแปรตาม (dependent variable) นั่นเอง ทั้งนี้ การพิจารณาผลการศึกษานี้เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามทฤษฎีกระบวนการจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วนคือ เนื้อหาสาระตามแนวคิดแผนองค์กร และเนื้อหาสาระตามแนวคิดแผนการให้บริการ ดังอาจพิจารณาได้ ดังนี้

เนื้อหาสาระตามแนวคิดแผนขององค์กร (organization plan) จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดแผนขององค์กร ซึ่งเป็นเรื่องของการดำเนินงานในระดับนโยบายหรือระดับภาพรวมของประเทศเพื่อให้เกิดการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการและการพัฒนากิจการของสภาองค์กรชุมชน และการรับ การยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล ตลอดจนดำรงรักษาการดำเนินการต่าง ๆ เหล่านี้ให้สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดแผนขององค์กร สามารถจำแนกแยกย่อยได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) การดำเนินการเพื่อการรองรับการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนในการดำเนินการออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบการจดทะเบียนจัดตั้งชุมชน ชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม และสภาองค์กรชุมชนตำบล (มาตรา 5 วรรคหก) และประสานและดำเนินการต่าง ๆ ให้มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลในระดับภาพรวมทั้งประเทศ (มาตรา 35 [1], [2], [3], [4], [5], และ [6])

2) การดำเนินการเพื่อการรองรับการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานและการพัฒนากิจการของสภาองค์กรชุมชน อันเป็นอำนาจหน้าที่หลักของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในการดำเนินการกำหนดข้อบังคับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดประชุมในระดับชาติ ระดับจังหวัดและระดับตำบลของสภาองค์กรชุมชนตำบล (มาตรา 34) หรือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ในการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแก่สภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป (มาตรา 22 วรรคสองและวรรคสาม) และประสานและดำเนินการต่าง ๆ ให้มีการดำเนินงานของสภาองค์กร

ชุมชนระดับชาติ ระดับจังหวัดและระดับตำบล (มาตรา 35 [1], [2], [3], [4], [5], และ [6]) รวมทั้งเป็นอำนาจหน้าที่หลักของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในการดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์ในการตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) จะให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแก่สภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป โดยหารือกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (มาตรา 22 วรรคสองและวรรคสาม) และกำหนดหลักเกณฑ์ในการตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด และ กรุงเทพมหานคร จะให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป (มาตรา 29)

3) การดำเนินการเพื่อการรองรับการรับจดทะเบียนการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในการดำเนินการออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบการจดทะเบียนการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล (มาตรา 10 วรรคสาม)

เนื้อหาสาระตามแนวคิดแผนการให้บริการ (service utilization plan) จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดแผนการให้บริการ ซึ่งเป็นเรื่องของการให้มีการดำเนินงานในระดับปฏิบัติการหรือระดับพื้นที่เพื่อให้เกิดการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน ตำบล การดำเนินงานและการพัฒนากิจการของสภาองค์กรชุมชน รวมถึงการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล กรณีที่สภาองค์กรชุมชนตำบลมีเหตุต้องยุบเลิก โดยเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดแผนการให้บริการ ก็สามารถจำแนกแยกย่อยได้เป็น 3 ส่วน เช่นกันคือ

1) การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในการดำเนินการประสานและดำเนินการต่าง ๆ ให้มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล (มาตรา 35 [1] และ[3]) และรับทราบการรับจดทะเบียนการตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามที่กำนัน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร แจ้งให้ทราบ (มาตรา 5 วรรคสี่และวรรคห้า) **อำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน** ในการดำเนินการรับจดทะเบียนการจัดตั้งชุมชนภายในหมู่บ้าน ออกใบรับการจดทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน และแจ้งให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนทราบ (มาตรา 5 วรรคหนึ่ง) **อำนาจหน้าที่ของกำนัน** ในการดำเนินการรับจดทะเบียนการจัดตั้งชุมชนที่มีสมาชิกมากกว่าหนึ่งหมู่บ้าน หรือเป็นเครือข่ายระดับตำบล ออกใบรับการจดทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน และแจ้งให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนทราบ (มาตรา 5 วรรคหนึ่ง) และรับจดทะเบียนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน ออกใบรับการจดทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน และแจ้งให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนทราบ (มาตรา 5 วรรคสี่) **อำนาจหน้าที่ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร** ในการดำเนินการรับจดทะเบียนการตั้งชุมชน ออกใบรับการจดทะเบียนไว้เป็น

หลักฐาน และแจ้งให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนทราบ (มาตรา 5 วรรคห้า) และรับจดแจ้งการจัดตั้ง
สภาองค์กรชุมชน ออกใบรับการจดแจ้งไว้เป็นหลักฐาน และแจ้งให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนทราบ
(มาตรา 5 วรรคห้า)

2) การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานและการพัฒนากิจการของสภาองค์กรชุมชน
อันเป็น**อำนาจหน้าที่ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน**ในการดำเนินการประสานและดำเนินการ
ต่าง ๆ ให้มีการดำเนินงานและการพัฒนากิจการของสภาองค์กรชุมชนตำบล (มาตรา 35 [1] และ
[3]) ที่ประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล (มาตรา 24 วรรคหนึ่ง และมาตรา 35
[1] และ [3]) และที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล (มาตรา 30 และ มาตรา 35
[1] [3] และ [6]) **อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**ในการดำเนินการส่งเสริม
สนับสนุน ให้ความร่วมมือและชี้แจงทำความเข้าใจแก่สภาองค์กรชุมชนตำบล และชุมชนทุก
ประเภท เมื่อสภาองค์กรชุมชนตำบล และชุมชนนั้นร้องขอ (มาตรา 22 วรรคหนึ่ง) นำความคิดเห็น
ต่อการดำเนินแผนงานหรือกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลหรืออาจก่อให้เกิด
ผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตของ
ประชาชนในชุมชนที่ได้จากเวทีการปรึกษาหารือกันของประชาชนที่จัดขึ้นโดยสภาองค์กรชุมชน
ตำบลมาประกอบการพิจารณาดำเนินการ หรืออนุญาตให้ภาคีเอกชนดำเนินการ (มาตรา 21 [6])
และ(อาจ)ให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของสภาองค์กรชุมชนตำบล เป็นเงินอุดหนุน
ทั่วไป ตามหลักเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยการหารือกับสถาบันพัฒนา
องค์กรชุมชน (มาตรา 22 วรรคสอง และวรรคสาม) **อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ**ในการ
ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน ให้ความร่วมมือและชี้แจงทำความเข้าใจแก่สภาองค์กรชุมชนตำบล
และชุมชนทุกประเภท เมื่อสภาองค์กรชุมชนตำบล และชุมชนนั้นร้องขอ (มาตรา 22 วรรคหนึ่ง)
และนำความคิดเห็นต่อการดำเนินแผนงานหรือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐที่มีผลหรืออาจก่อให้เกิด
ผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตของ
ประชาชนในชุมชนที่ได้จากเวทีการปรึกษาหารือกันของประชาชนที่จัดขึ้นโดยสภาองค์กรชุมชน
ตำบลมาประกอบการพิจารณาดำเนินการ หรืออนุญาตให้ภาคีเอกชนดำเนินการ (มาตรา 21 [6])
อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในการดำเนินการจัดให้
มีการประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล เมื่อสภาองค์กรชุมชนไม่น้อยกว่า 1 ใน 4
ของสภาองค์กรชุมชนตำบลทั้งหมดในจังหวัดเข้าชื่อกันร้องขอให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาและ
เสนอแนะเรื่องหนึ่งเรื่องใดอันอยู่ในภารกิจของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา
21 (มาตรา 24 วรรคสอง) และ (อาจ) ดำเนินการจัดให้มีการประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กร
ชุมชนตำบล เมื่อมีกรณีที่จะจัดทำหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาจังหวัด หรือเมื่อเห็นเป็นการ
สมควรที่จะรับฟังความคิดเห็นของสภาองค์กรชุมชนตำบล (มาตรา 25) **อำนาจหน้าที่ขององค์กร**

บริหารส่วนจังหวัดและกรุงเทพมหานคร ในการดำเนินการ (อาจ)ให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นเงินอุดหนุนทั่วไปตามหลักเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด (มาตรา 29)

3) การรับจัดแจ้งการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของกำนันในการดำเนินการรับจัดแจ้งการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชน ออกไปรับแจ้งการยุบเลิกไว้เป็นหลักฐาน และแจ้งไปยังสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (มาตรา 10 วรรคหนึ่ง) **อำนาจหน้าที่ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร** ในการดำเนินการรับจัดแจ้งการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชน ออกไปรับแจ้งการยุบเลิกไว้เป็นหลักฐาน และแจ้งไปยังสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (มาตรา 10 วรรคสอง) และ**อำนาจหน้าที่ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน** ในการดำเนินการรับทราบการรับจัดแจ้งการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามที่กำนัน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานครแจ้งให้ทราบ (มาตรา 10 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง) และจัดการอินเทอร์เน็ตที่เหลืออยู่ของสภาองค์กรชุมชนตำบลที่ถูกยุบเลิกให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรสาธารณะตามที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนเห็นสมควร แล้วแจ้งให้ที่ประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลทราบ ในกรณีที่สภาองค์กรชุมชน ตำบลถูกยุบเลิกไปแล้ว แต่ยังไม่มีการจัดการอินเทอร์เน็ตที่เหลืออยู่ให้แก่หน่วยงานของรัฐหน่วยใดหรือองค์กรสาธารณะองค์กรใด (มาตรา 11 วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

จากเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดแผนองค์การและแผนการให้บริการในข้างต้น เมื่อนำเอามาประกอบกันทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามทฤษฎีกระบวนการในภาพรวม ได้ดังภาพที่ 2

เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามทฤษฎีผลกระทบ (impact theory)

ตามทฤษฎีแผนงานของ Rossi, Freeman และ Lipsey (1999) นั้น ทฤษฎีผลกระทบคือผลกระทบหรือผลประโยชน์ทางสังคมที่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายของแผนงาน มีลักษณะเป็นทฤษฎีเชิงสาเหตุและผล (causal theory) ที่มุ่งอธิบายถึงตรรกะหรือลำดับของเหตุและผลของแผนงานว่า การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของแผนงานได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางสังคมที่พึงปรารถนาได้อย่างไร ซึ่งทฤษฎีผลกระทบจะเป็นผลต่อเนื่อง หรือตัวแปรตามที่เกิดขึ้นจากดำเนินแผนงานตามทฤษฎีกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยแผนขององค์กรและแผนการให้บริการอันมีฐานะเป็นตัวแปรอิสระนั่นเอง ทั้งนี้ ในการพิจารณาผลการศึกษาเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามทฤษฎีผลกระทบ จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วนคือ เนื้อหาสาระตามแนวคิดผลผลิต และเนื้อหาสาระตามแนวคิดผลลัพธ์ ดังอาจพิจารณาได้ ดังนี้

เนื้อหาสาระตามแนวคิดผลผลิต (outputs) จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดผลผลิต ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินการตามเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามทฤษฎีกระบวนการ มีดังนี้

- 1) จำนวนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล
- 2) การดำเนินการกิจของสภาองค์กรชุมชน
- 3) จำนวนการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล

โดยอาจพิจารณารายละเอียดของแต่ละด้านได้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1. สรุปรูปเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดผลผลิต

เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดผลผลิต		
1) จำนวนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล	<p>2) การดำเนินการกิจของสภาองค์กรชุมชน</p> <p>(1) การดำเนินการกิจของสภาองค์กรชุมชนตำบล</p> <p>1. จัดให้มีการประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบล อย่างน้อยปีละสี่ครั้งเพื่อดำเนินการกิจของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามมาตรา 21 (มาตรา 19)</p> <p>2. ดำเนินการกิจของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามมาตรา 21 (มาตรา 21)</p> <p>(2) การดำเนินการกิจของที่ประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล</p> <p>1. จัดให้มีการประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งเพื่อดำเนินการกิจของที่ประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามมาตรา 27 (มาตรา 24)</p> <p>2. ดำเนินการกิจของที่ประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามมาตรา 27 (มาตรา 27)</p> <p>(3) การดำเนินการกิจของที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล</p> <p>1. จัดให้มีการประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งเพื่อดำเนินการกิจของที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามมาตรา 32 (มาตรา 30)</p> <p>2. ดำเนินการกิจของที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามมาตรา 32 (มาตรา 32)</p>	3) จำนวนการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล

เนื้อหาสาระตามแนวคิดผลลัพธ์ (outcomes) จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดผลลัพธ์ ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดผลผลิต มีทั้งหมด 5 ด้านดังนี้ (Bunyasopak, Charoenpanich & Bunyasopak, 2009: 12-20)

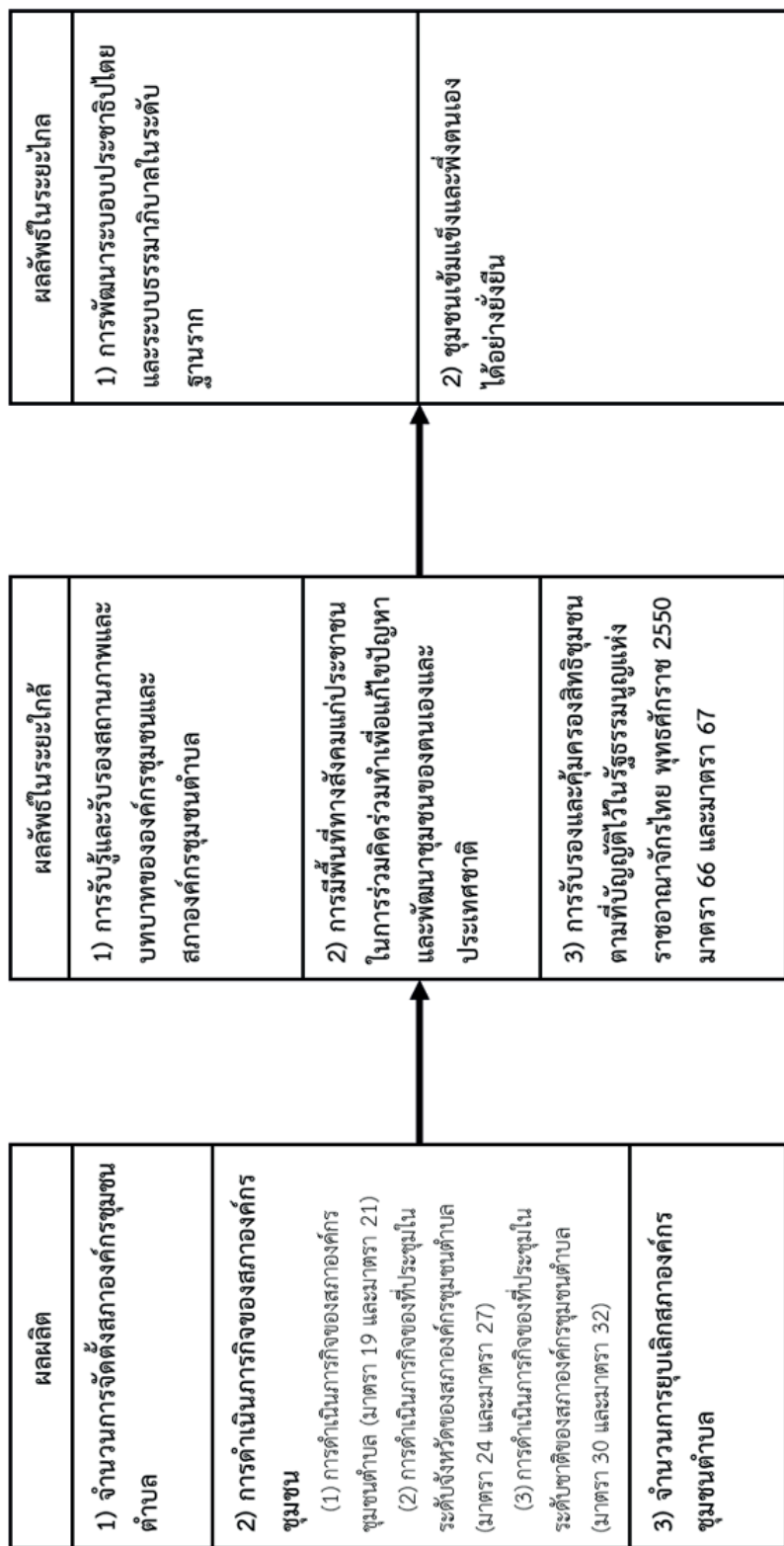
- 1) เพื่อรับรู้และรับรองสถานภาพและบทบาทขององค์กรชุมชนและสภาองค์กรชุมชนตำบล
- 2) เพื่อให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิชุมชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 66 และมาตรา 67 ดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม
- 3) เพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยและระบบธรรมาภิบาลในระดับฐานราก โดยเปิดช่องทางให้ประชาชนได้เรียนรู้ประชาธิปไตย โดยการปฏิบัติจริงในกระบวนการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม
- 4) เพื่อให้พื้นที่ทางสังคมแก่ชาวบ้านในหมู่บ้านและตำบลต่าง ๆ ในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเองและประเทศชาติ
- 5) เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

ผลการศึกษาดังกล่าวเมื่อนำเอามาวิเคราะห์เพิ่มเติมโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีผลกระทบ ก็ทำให้พบว่า เจตนารมณ์หรือเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดผลลัพธ์ 5 ด้านในข้างต้นนั้น สามารถจำแนกได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ที่มีลำดับของเหตุและผลที่ต่อเนื่องกันคือ 1) เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดผลลัพธ์ในระยะใกล้ (proximal outcomes) และ 2) เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดผลลัพธ์ในระยะไกล (distal outcomes) โดยอาจพิจารณารายละเอียดของแต่ละอันได้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2. สรุปเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดผลลัพธ์

เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดผลลัพธ์	
ผลลัพธ์ในระยะใกล้	ผลลัพธ์ในระยะไกล
1) การรับรู้และรับรองสถานภาพและบทบาทขององค์กรชุมชนและสภาองค์กรชุมชนตำบล 2) การมีพื้นที่ทางสังคมแก่ประชาชน ในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเองและประเทศชาติ 3) การรับรองและคุ้มครองสิทธิชุมชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 66 และมาตรา 67	1) การพัฒนาระบบประชาธิปไตยและระบบธรรมาภิบาลในระดับฐานราก 2) ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

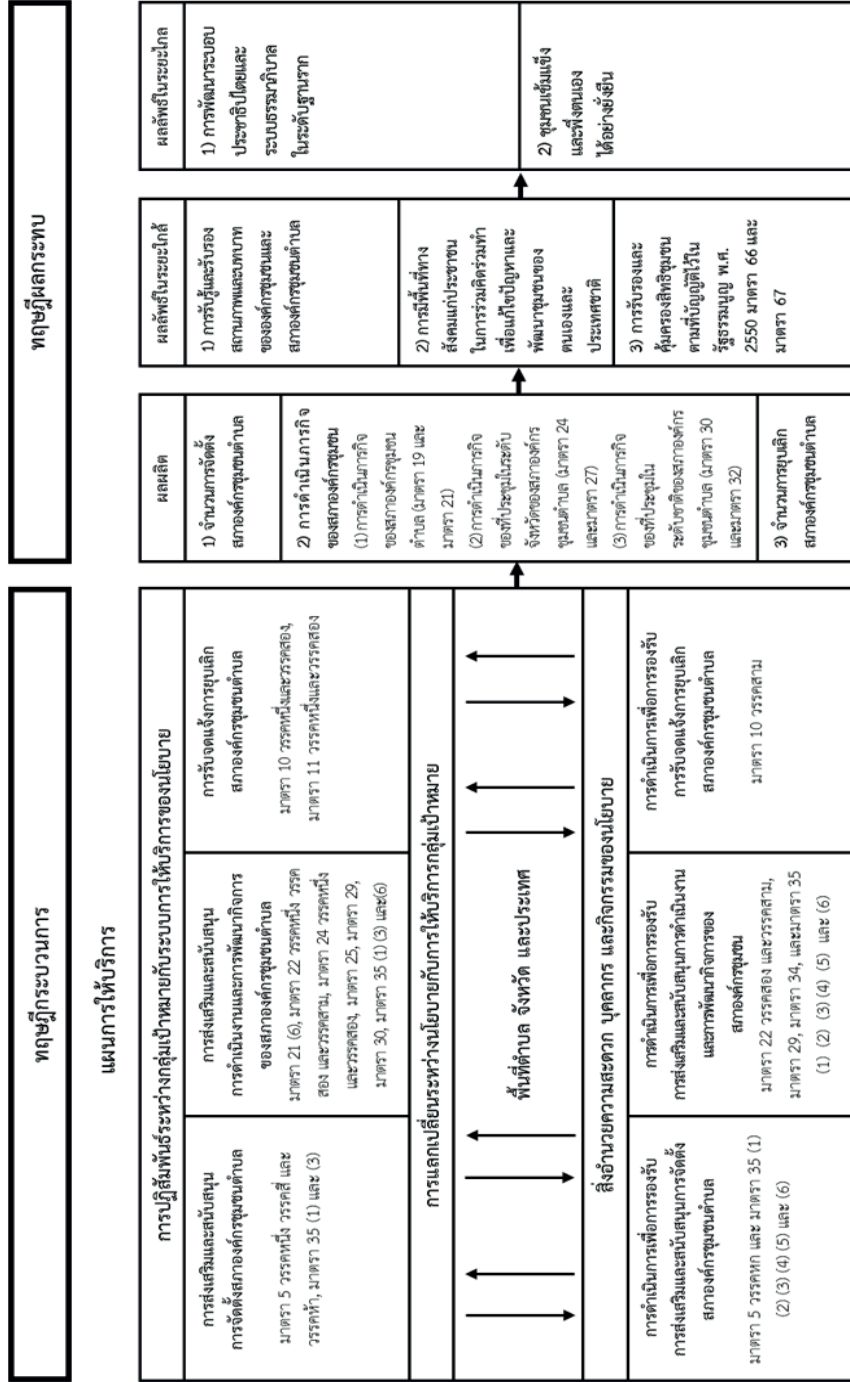
จากเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามแนวคิดผลผลิตและผลลัพธ์ในข้างต้น เมื่อนำเอามาประกอบกันทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามทฤษฎีผลกระทบได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3. สรุปเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามทฤษฎีผลกระทบท

เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการ
ศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงาน

เมื่อนำเอาผลการศึกษาของเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551
ตามทฤษฎีกระบวนการและทฤษฎีผลกระทบในข้างต้นมาประกอบกัน ก็จะทำให้สามารถสรุป
เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดย
การประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงาน ได้ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4. สรุปเนื้อหาของสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงาน

ทั้งนี้ จากภาพในข้างต้น จะพบว่า เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามทฤษฎีกระบวนการ มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วนคือ 1) เนื้อหาสาระตามแนวคิดแผนขององค์การซึ่งประกอบด้วย (1) การดำเนินการเพื่อการรองรับการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล (2) การดำเนินการเพื่อการรองรับการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานและการพัฒนากิจการของสภาองค์กรชุมชน และ (3) การดำเนินการเพื่อการรองรับการรับจัดแจ้งการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล และ 2) เนื้อหาสาระตามแนวคิดแผนการให้บริการที่ประกอบด้วย (1) การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล (2) การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานและการพัฒนากิจการของสภาองค์กรชุมชนตำบล และ (3) การรับจัดแจ้งการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล โดยการประกอบกันขององค์ประกอบที่สำคัญสองส่วนผ่านการดำเนินการที่สอดคล้องสัมพันธ์กันทั้งระหว่างในระดับนโยบายหรือระดับภาพรวมของประเทศกับระดับปฏิบัติการหรือระดับพื้นที่ และระหว่างในระดับนโยบายหรือระดับภาพรวมของประเทศ และระดับปฏิบัติการหรือระดับพื้นที่ด้วยตนเองในข้างต้นนั้น มุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามทฤษฎีผลกระทบ หรือผลที่พึงปรารถนาของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน ที่ส่งผลต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ตามลำดับคือ 1) เนื้อหาสาระตามแนวคิดผลผลิต ซึ่งได้แก่ (1) จำนวนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล (2) การดำเนินการกิจของสภาองค์กรชุมชน และ (3) จำนวนการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล และ 2) เนื้อหาสาระตามแนวคิดผลลัพธ์ที่แยกย่อยได้เป็นสองระยะใหญ่ ๆ คือ (1) เนื้อหาสาระตามแนวคิดผลลัพธ์ในระยะใกล้ที่ประกอบด้วย (1.1) การรับรู้และรับรองสถานภาพและบทบาทขององค์กรชุมชนและสภาองค์กรชุมชนตำบล (1.2) การมีพื้นที่ทางสังคมแก่ประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเองและประเทศชาติ และ (1.3) การรับรองและคุ้มครองสิทธิชุมชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 มาตรา 66 และมาตรา 67 และ (2) เนื้อหาสาระตามแนวคิดผลลัพธ์ในระยะใกล้ที่ประกอบด้วย (2.1) การพัฒนาระบบประชาธิปไตยและระบบธรรมาภิบาลในระดับฐานราก และ (2.2) ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้น เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามทฤษฎีกระบวนการ จึงเป็นตัวแปรอิสระที่ส่งผลทำให้เกิดเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามทฤษฎีผลกระทบอันเป็นตัวแปรตามนั่นเอง

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2: เพื่อจัดทำแนวทางการนำเอาเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานไปใช้ประเมินแนวทางการกำหนดและประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 โดยผลการวิจัยในส่วนนี้ประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

ระดับนโยบาย เนื่องจากเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ตามทฤษฎีแผนงาน จะช่วยทำให้เห็นตรรกะ กลไกการทำงาน และเป้าหมายในระดับต่าง ๆ ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ทั้งหมด ดังนั้น ที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย จึงควรนำเอาเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานไปใช้ประโยชน์ในการประเมินแนวทางการกำหนดและประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ในระดับภาพรวมทั้งประเทศ ดังนี้

การกำหนดแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชน ควรนำเอาเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานไปประยุกต์ใช้เป็นกรอบหรือแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานของแผนงาน และโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชน ทั้งนี้ เพื่อให้การกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนของหน่วยงานในระดับนโยบายต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีความสอดคล้องกับกระบวนการและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 อย่างแท้จริง

การประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชน ควรนำเอาเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

1) ออกแบบการประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 โดยประยุกต์ใช้เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงาน ในการกำหนดคำถาม และการออกแบบการประเมินผลแผนงานและ

โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ทั้งนี้ เนื่องจากเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงาน จะช่วยให้หน่วยงานในระดับนโยบายต่าง ๆ สามารถกำหนดคำถามในการประเมินผลแผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดตั้งและการพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ได้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการในการใช้ประโยชน์ รวมทั้งทำให้สามารถออกแบบการประเมินผลได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งจะนำไปสู่การได้สารสนเทศที่บ่งชี้ว่าการดำเนินแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ต่าง ๆ นั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ อย่างไร อันจะช่วยให้สามารถนำเอาผลการประเมินไปใช้ในการดำเนินการแก้ไขและพัฒนาการออกแบบและการบริหารจัดการแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ในระดับภาพรวมทั้งประเทศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2) อธิบายสาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ในการประเมินผลโดยประยุกต์ใช้เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงาน ในการอธิบายสาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติฯ ว่าเกิดจากเนื้อหาสาระหรือการออกแบบของแผนงานและโครงการไม่เหมาะสมตั้งแต่แรก และหรือเกิดจากการนำแผนงานและโครงการไปปฏิบัติไม่เหมาะสมในภายหลัง ซึ่งเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานนี้จะช่วยอำนวยความสะดวกในการแสวงหาคำอธิบายดังกล่าวได้เป็นอย่างดี และการได้มาซึ่งคำอธิบายดังกล่าวนี้จะมีประโยชน์ยิ่งต่อการดำเนินการแก้ไขและพัฒนาแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 มาตรการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การบริหารจัดการกิจการสภาองค์กรชุมชนในระดับภาพรวมทั้งประเทศ และรวมไปถึงตัวของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 เองด้วย

3) ส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 โดยประยุกต์ใช้เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานในการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงและความ

สัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินผลแผนงานและโครงการ สาเหตุหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินผลแผนงานและโครงการ จุดแข็งและจุดอ่อนของการดำเนินแผนงานและโครงการที่ผ่านมา และข้อเสนอแนะในการแก้ไขและพัฒนาการออกแบบและการบริหารจัดการแผนงานและโครงการอย่างชัดเจน และง่ายต่อการทำความเข้าใจ ทั้งนี้ เพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ในระดับนโยบายใช้ประโยชน์จากผลการประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ในระดับภาพรวมอย่างเต็มศักยภาพ

ระดับปฏิบัติการ ด้วยเหตุผลดังที่ได้อธิบายไว้แล้วในระดับนโยบาย เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนในระดับพื้นที่ต่าง ๆ สภาองค์กรชุมชน ตำบล และสำนักงานภาคของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จึงควรนำเอาเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานไปใช้ประโยชน์ในการประเมินแนวทางการกำหนดและประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ในระดับพื้นที่ดังนี้

การกำหนดแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชน เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนในระดับพื้นที่ต่าง ๆ สภาองค์กรชุมชนตำบล และสำนักงานภาคของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ควรนำเอาเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงาน ไปประยุกต์ใช้เป็นกรอบหรือแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานของแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของตน ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนภารกิจของเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนในระดับพื้นที่และสภาองค์กรชุมชนตำบลต่าง ๆ มีความหลากหลายตามวิถีชีวิต วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นของตน แต่มีความเป็นเอกภาพ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการดำเนินงานตามกระบวนการและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551

การประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชน เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนในระดับพื้นที่ต่าง ๆ สภาองค์กรชุมชนตำบล และสำนักงานภาคของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ควรนำเอาเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

1) ออกแบบการประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ของตน โดยประยุกต์ใช้เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงาน ในการกำหนดคำถามและการออกแบบการประเมินผลแผนงานและโครงการของตนเอง โดยเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานนั้น จะช่วยทำให้เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนในระดับพื้นที่ต่าง ๆ สภาองค์กรชุมชนตำบล ตลอดจนสำนักงานภาคของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สามารถกำหนดคำถามในการประเมินผลแผนงานและโครงการของตนเองได้ง่ายชัดเจน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 และความต้องการในการใช้ประโยชน์ของตนมากขึ้น อันจะช่วยทำให้สามารถนำเอาผลการประเมินแผนงานและโครงการไปใช้ในการดำเนินการแก้ไขและพัฒนาการออกแบบและการบริหารจัดการแผนงานและโครงการของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้นต่อไป

2) อธิบายสาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ของตนเอง โดยประยุกต์ใช้เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงาน ในการอธิบายสาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินแผนงานและโครงการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ยิ่งต่อการนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อดำเนินการแก้ไขและพัฒนาการออกแบบและการบริหารจัดการแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของตนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นในที่สุด

3) ส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินผลแผนงานและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ของตน โดยประยุกต์ใช้เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงาน ในการกระตุ้นส่งเสริมให้เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนในระดับพื้นที่ต่าง ๆ สภาองค์กรชุมชนตำบล และสำนักงานภาคของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ใช้ประโยชน์จากผลการประเมินผลแผนงานและโครงการในการแก้ไขและพัฒนาการออกแบบและการบริหารจัดการแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของตนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น โดยอาศัยการแสดงความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินผลแผนงานและโครงการ สาเหตุหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินผลแผนงานและโครงการ จุดแข็งและจุดอ่อนของการดำเนินแผนงานและโครงการที่ผ่านมา และข้อเสนอแนะในการแก้ไขและพัฒนาการออกแบบและการบริหารจัดการแผนงานและโครงการที่ง่ายต่อการ

ทำความเข้าใจ ซึ่งเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงาน จะช่วยในการดำเนินการเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร.เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์ ที่ได้ให้แรงบันดาลใจที่ทรงคุณค่ายิ่งในเรื่องของการใช้แนวคิดทฤษฎีแผนงานในการศึกษาวิจัย ซึ่งทำให้ผู้วิจัยตัดสินใจประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีแผนงานในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่กรุณามอบทุนสนับสนุนการทำวิจัยเรื่อง “ทฤษฎีโครงการของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551” แก่ผู้วิจัย

References

- Bunyasopak, P., Charoenpanich,S., & Bunyasopak, P. (2009). *Community Organization Council Act B.E. 2551 Study Report*. Bangkok: Community Organizations Development Institute (Public Organization).
- Chen, H. T. (1990). *Theory Driven Evaluations: A Comprehensive Perspective*. Newbury Park, CA: Sage.
- Community Organizations Development Institute (Public Organization). (2010). *Handbook for Community Organization Council Establishment and Community Organization Council Affair Development in Accordance with Community Organization Council Act B.E. 2551, 3*. Bangkok: Community Organizations Development Institute (Public Organization).
- Getsuwan, R. (2010). Program theory and knowledge crisis in relation to the causal theory of Thailand's public policy. *Thai Journal of Public Administration*, 8(January-June), 123-157.
- _____. (2012). *Public Policy Evaluation*. Bangkok: Bophit Printing.
- National Assembly of Tambon Community Organization Councils. (2010). *The First Strategic Plan to Drive Community Organization Councils (2010-2012)*. (Mimeographed).
- Rossi, P. H., Freeman, H. E., & Lipsey, M. W. (1999). *Evaluation: A Systematic Approach (6th Ed.)* Thousand Oaks, CA: Sage.
- Wongwanich, S. (2009). Project design and evaluation with theory of change. *Journal of Social Science Research*, 7-25.

